

Muhammed Mütevellî eş-Şa'râvî'nin Allah'a İmana Dair Temellendirmeleri

Atabek Abdülhamidoğlu

 <https://orcid.org/0009-0000-5094-1368> | otabekabdlhmd@gmail.com

Doktora Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Öz

Bu çalışmada 20. yüzyılda yaşayan Müslümanların toplumsal sorunları üzerinden meseleleri ele alan Mütevellî eş-Şa'râvî'nin Allah'a İman'a Dair Temellendirmeleri maddî ve aklî deliller çerçevesinde incelenmiştir. Şa'râvî'nin meselelere tevhit açısından yaklaşması, Müslümanların iman duygularını geliştirmesi ve heyecan verici usulleri kullanması onun bu konudaki öğretilerini daha cazip hale getirmiştir. Şa'râvî özellikle ilâhî vahyin gerçeklerini ortaya çıkarmaya çalışan büyük bir ıslahatçıdır. Bu yüzden konumuzla ilgili onun eserlerindeki faydalı bilgileri ve pratik hayattan verdiği örnekleri ortaya çıkarılması gerekmektedir. İnsanların Allah'a olan imanlarının zayıflamış olduğu bir dönemde Allah'a İman'ı Şa'râvî gibi delillerle açıklanmasına ihtiyaç duyulmuştur. Dolayısıyla günümüzde İslâm'a davet eden bütün davetçilerin müellifin tecrübelerinden istifade etmesi önem arz etmektedir. Şa'râvî Müslüman toplumların teknolojide, ekonomide, siyasette ve sosyal alanlarda gerilediği ve doğu ülkelerini sömürgeci devletlerin işgal ettiği bir dönemde yaşamıştır. Böyle bir zamanda müellifimiz toplumun sorunlarını çözmede ne kadar başarılı olduğunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Özellikle Müslüman gençlerin imanlarını sağlam temeller üzerine inşa etmeleri ve Oryantalistlerin şüphelerine kapılmamaları için Şa'râvî'nin Kur'an'dan getirdiği cevapları araştırılmıştır. Ayrıca çağımızdaki birçok insan Batı'dan gelen ateizm tehlikesine kapılarak Allah'a olan imanını kaybettikleri gözlemlenmiştir. Şa'râvî'nin bu konudaki tespitlerinden hareketle bunun önüne geçilmesini mümkün kılan yollar gösterilmiştir. Araştırmada Şa'râvî'nin tefsiri ve el-Âyâtü'l-Kevniyyetü ve Delâletühâ a'lâ Vucûdillahi eseri temel alınarak somut örneklerle pratik çözümlerine ağırlık verilmiştir. Şa'râvî'nin Allah'a İman'a dair temellendirmelerinde Müslümanın kalbine yerleşen iman ışığının, hayatının tüm hareketleriyle uyum sağladığını ve müminin dışına yansıdığını tespit etmiştir. İman kalbe yerleştiğinde ve akılda inanç olarak yoğunlaştığında o insanın bundan sonraki bütün davranışları Allah'ın metodunun ışığında cereyan ettiği görülmüştür. Mümin Allah ile arasındaki iman bağınu oluşturduğu zaman gündelik hayatı olumlu yönde değişmiştir. Neticede o iman bağı; nimete şükretmesini, Allah'ın metoduyla yaşamasını, münakaşa yöntemini bırakıp, teslimiyete yönelmesini sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Tefsir, Mütevellî eş-Şa'râvî, Allah'a İman, Deliller, Temellendirme.

Etik Beyan	Bu çalışma, Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan "Muhammed Mütevellî eş-Şa'râvî'nin Allah'a İmana Dair Temellendirmeleri" adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	10.08.2024
Kabul Tarihi	17.08.2024
Yayın Tarihi	31.08.2024
Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Dini Araştırmalar, İlahiyat
Araştırma Alanı	Tefsir, Kıraat
Sempozyum	:
Adı	4. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/tsbs/article/view/624
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 26-31 Ağustos 2024
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi; Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	10. Oturum - 30 Ağustos 2024 Cuma 15:00 - 16:10
Telif Hakkı	© 2024 Atabek Abdülhamidoğlu. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Abdülhamidoğlu, Atabek. "Muhammed Mütevellî eş-Şa'râvî'nin Allah'a İmana Dair Temellendirmeleri". 4. <i>Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu: Bildiri Özetleri Kitabı</i> . ed. Abdullah Demir. 135-138. Ankara: Oku Okut Yayınları, 2024. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54

Mutawallî al-Sha'râwî's Foundations on Belief in Allah

Atabek Abdülhamidoğlu

 <https://orcid.org/0009-0000-5094-1368> | otabekabdlhmd@gmail.com
Ph.D. Student, Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Türkiye

Abstract

When interpreting the Qur'ân, each period has its own characteristics. In the 20th century, scholars have highlighted the Social Interpretation School, which emerged as a method for solving social problems. The most distinctive feature of this method is to approach the Qur'ân holistically and focus on its message and guidance. In our age, Mutawallî al-Sha'râwî has dealt with the problems of society and produced important solutions in both his interpretation and other works. In this study, his Messages on Belief in Allah and the Hereafter, which he identified as the most important problem and provided solutions, are examined. Because his messages on this subject are full of solution suggestions for the basic problems of the people of the modern age. al-Sha'râwî's approach to issues from the perspective of monotheism, his development of Muslims' feelings of faith, and his use of exciting styles make teaching his messages on this subject more attractive. Since al-Sha'râwî was a great reformer who tried to reveal the truths of divine revelation, it is necessary to reveal the useful messages in his works and the examples he gave from practical life. In a period when the faith of Muslim societies in Allah and the hereafter has weakened, it is important for every caller who invites to believe in Allah and the hereafter to benefit from al-Sha'râwî's experiences. Today, Mutawallî al-Sha'râwî's messages on our subject are not sufficiently known in our society. Our author struggled to protect the young generations from the superstitious thoughts of the period he lived in. al-Sha'râwî lived in a period when Muslim societies were regressing in technology, economy, politics, and social areas and when colonialist states occupied the eastern countries. The aim is to reveal how successful our author was in solving the problems of society at such a time. In particular, the answers he brought from the Qur'ân were investigated so that Muslim youth could build their faith on solid foundations and not be carried away by the doubts of Orientalists. It is also observed that many people in our age have lost their faith in Allah and the hereafter by being carried away by the threat of atheism coming from the West. Therefore, al-Sha'râwî's messages on this subject are like a remedy for Muslims. In this study, the guiding aspect of the messages was tried to be emphasized by using the method of the Social Interpretation School. Based on al-Sha'râwî's interpretation and the work of al-Âyât al-Kawniyya wa Delâlatuhâ a'lâ ucûdillahi concrete examples and practical solutions were emphasized. First of all, a social problem was brought to the agenda and then some solutions were suggested. Based on Sha'râwî's messages that attracted the attention of today's people, it was understood that Muslims should first have a solid faith. Because superstitions are increasing more and more today and are posing a danger to Muslims. It was seen that development was achieved if systematic and determined efforts were made against these dangers. If Muslims maintain their faith and purify their souls, they will tend to worship and fulfill Allah's commands.

* This study was prepared under the supervision of Prof. Dr. Mehmet Halil Çiçek, based on the doctoral thesis titled “The Method and Social Issues Followed by Mutawallī al-Sha’rāwī in His Tafsir”, which we are about to complete on 10.08.2024 (Doctoral Thesis, Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Turkey, 2024).

Keywords

Tafsir, Mutawallī al-Sha’rāwī, Belief in Allah, Evidences, Justification.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled “Mutawallī al-Sha’rāwī’s Foundations on Belief in Allah” presented at the Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2024-08-10
Accepted	2024-08-17
Published	2024-08-31
Category	Art & Humanities, Religion & Theology
Research Area	Religious Studies, Tafsīr - Qirā’ah
Conference	:
Title	4th Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/tsbs/article/view/624
Location & Date	Online - August 26-31, 2024
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt University; Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 10 - August 30, 2024, Friday 15:00 - 16:10
Copyright	© 2024 Atabek Abdülhamidoğlu. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Abdülhamidoğlu, Atabek. “Mutawallī al-Sha’rāwī’s Foundations on Belief in Allah”. <i>The 4th Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts</i> . ed. Abdullah Demir. 135-138. Ankara: Oku Okut Press, 2024. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54